FORSLAG TIL AFGØRELSE FRA GENERALADVOKAT CLAUS GULMANN

fremsat den 12. februar 1992 *

Hr. præsident,
De herrer dommere,

Domstolen er fra flere sager vel bekendt med de problemer, der opstod på det græske marked for korn efter Grækenlands indtræden i Fællesskabet den 1. januar 1981. Domstolen har i sine domme i disse sager taget stilling til lovligheden efter fællesskabsretten af en række af de midler, de græske myndigheder anvendte for at løse disse problemer [1].

Den foreliggende sag vedrører lovligheden af nærmere bestemte indgreb på markedet for korn i årene 1982-1986.

Kommissionen har nedlagt påstand om, at det fastslås, at Den Hellenske Republik har tilsidesat sine forpligtelser i henhold til fællesskabsretten, navnlig forordning (EØF) nr. 2727/75 om den fælles markedsordning for korn [2] og gennemførelsesforordningerne hertil, samt EØF-traktatens artikel 93 og 5, idet den

— har fremmet eksport af korn og kornprodukter gennem KYDEP (»Centralkontoret for Forvaltning af Hjemmemarkedet«) og dækket de underskud, KYDEP derved har lidt, gennem direkte eller indirekte støtteforanstaltninger, bl.a. derved, at priserne på korn bestemt til møllerivirksomheder og forarbejdningsindustrien fastsattes på et niveau, der i et vist omfang var lavere end de af Fællesskabet fastsatte interventionspriser (programkontrakter)

— anbefalede KYDEP at levere 340 000 tons hvede til EF-intervention i 1982 og dækkede KYDEP's tab ved denne transaktion

— ikke har underrettet Kommissionen hverken om den nævnte støtte eller de øvrige foranstaltninger, som den traf i perioden 1982-1986

— ikke har samarbejdet med Kommissionen.

* Originalsprog: dansk.

1 — Se navnlig
— dom af 29.11.1989 (sag C-281/87, Kommissionen mod Grækenland, Sml. s. 4015), der vedrørte et pålæg fra Den Hellenske Republik til KYDEP om at opkøbe hård hvede fra 1982-høsten, der ikke opfyldte kvalitetskravene
— dom af 12.7.1990 (sag C-35/88, Kommissionen mod Grækenland, Sml. I, s. 3125), der vedrørte den græske regerings indflydelse på KYDEP's aktiviteter på markedet for foderkorn
— dom af 19.3.1991 (sag C-32/89, Grækenland mod Kommissionen, Sml. I, s. 1321), der vedrørte den græske regerings indgåelse af programkontrakter med KYDEP om eksport af hård og blød hvede samt KYDEP's levering af hård hvede til EF-intervention på ordre fra den græske regering
— dom af 30.5.1991 (sag C-110/89, Kommissionen mod Grækenland, Sml. I, s. 2659), der vedrørte foranstaltninger, der hindrede eksporten af majs gennem andre end KYDEP.

2 — EFT 1975 L 281, s. 1.

Den Hellenske Republik har påstået frifindelse.

Formaliteten

Den græske regering har gjort gældende, at sagen bør afvises, for så vidt Kommissionens påstande indebærer en stillingtagen til, om Den Hellenske Republik har ydet ulovlig statsstøtte. Den græske regering gør gældende, at sådanne spørgsmål ikke kan afgøres under et søgsmål anlagt efter EØF-traktatens artikel 169, men skal afgøres under en sag anlagt efter traktatens artikel 93, stk. 2. Det samme anbringende blev gjort gældende af den græske regering i sag C-35/88 [3], der vedrørte myndighedsindgreb på det græske marked for foderkorn, og som på dette punkt er parallel med den foreliggende sag.

Domstolen forkastede i sin dom af 12. juli 1990 den græske afvisningspåstand med følgende begrundelse:

»Ifølge Domstolens faste praksis er den procedure, der skal anvendes ved konstateringen af, om en fælles markedsordnings regler er tilsidesat, den i traktatens artikel 169 fastsatte procedure til konstatering af traktatbrud. Skønt der, jf. retspraksis, ved traktatens artikel 93, stk. 2, er indført en procedure, der specielt er tilpasset de særlige problemer, som statsstøtte skaber for konkurrencen på fællesmarkedet, er denne procedures eksistens på ingen måde til hinder for, at en støtteordnings forenelighed med andre fællesskabsbestemmelser end artikel 92 bedømmes efter den i artikel 169 fastsatte procedure...

Herefter findes den af Den Hellenske Republik påberåbte omstændighed, nemlig at det påtalte statsindgreb, forudsat at det bevises, indebærer en støtteordning, ikke at være til hinder for, at Kommissionen efter den i traktatens artikel 169 fastsatte procedure anfægter, at statsindgrebet kan forenes med reglerne om den fælles markedsordning for korn.« (Præmis 11 og 12).

Den græske regerings påstand om afvisning må herefter forkastes.

Der er imidlertid et andet problem vedrørende sagens antagelse til realitetsbehandling, som Domstolen må tage stilling til. Problemet har sin baggrund i det forhold, at to af de klagepunkter, som Kommissionen har gjort gældende i sin stævning, ikke er nævnt i Kommissionens begrundede udtalelse. Til gengæld er begge disse klagepunkter omtalt i Kommissionens åbningsskrivelse. Den græske regering har ikke omtalt dette forhold under sagen og har altså ikke brugt det som grundlag for en afvisningspåstand.

3 — Se note 1.

Domstolen har gentagne gange haft lejlighed til at udtale sig om betydningen af og kravene til den forudgående administrative behandling af sager, der anlægges i medfør af traktatens artikel 169.

Senest har Domstolen i sin dom af 28. november 1991 i sag C-198/90[4] udtalt:

»Det bemærkes, at et sådant klagepunkt hverken fremgår af åbningsskrivelsen eller af den begrundede udtalelse, der blot henviser til, at artikel 73 og 75 i forordning nr. 1408/71 er tilsidesat, uden at det direkte eller indirekte anføres, at ligebehandlingsprincippet er tilsidesat.

Det fremgår af Domstolens faste praksis..., at genstanden for et søgsmål i medfør af traktatens artikel 169 afgrænses af den administrative procedure, der er foreskrevet i denne bestemmelse, samt af påstandene i sagen, og at Kommissionens begrundede udtalelse og stævningen skal støttes på samme synspunkter og anbringender.« (Præmis 14 og 15).

Domstolens praksis viser, at Domstolen lægger vægt på, at traktatens krav til den forudgående administrative procedure respekteres, og at manglende respekt af kravene fører til afvisning.

Det må følge af praksis, at det ikke er tilstrækkeligt, at et forhold er nævnt i åbningsskrivelsen, idet der stilles et udtrykkeligt krav om, at den begrundede udtalelse og stævningen skal støttes på samme synspunkter og anbringender.

Domstolen har også lagt til grund, at det er dens opgave ex officio at påse, om traktatens krav til den administrative procedure respekteres af Kommissionen.

Domstolen afviste således i den netop citerede sag at tage stilling til et anbringende om, at den omtvistede regel var udtryk for indirekte nationalitetsdiskrimination, fordi dette ikke var gjort gældende i den begrundede udtalelse. Dette skete, selv om den nederlandske regering ikke havde nedlagt påstand om afvisning, og selv om generaladvokat van Gerven havde foreslået Domstolen at realitetsbehandle spørgsmålet bl.a. under henvisning til den nederlandske regerings manglende påstand herom[5].

Der kan dog efter min mening være grund til at overveje, om det er rigtigt, at Domstolen ex officio skal påse respekten af de krav til den administrative procedure, der kan udledes af traktatens artikel 169. Når den pågældende medlemsstat selv giver møde for Domstolen for at forsvare sin sag, er det efter min mening både unødvendigt og uhensigtsmæssigt, at Domstolen påtager sig den

4 — Sag C-198/90, Kommissionen mod Nederlandene, Sml. I, s. 5799.

5 — Generaladvokat van Gerven udtalte: ... Anbringendet om, at kravet om bopæl er en skjult forskelsbehandling, er efter min mening en videreudvikling af dette argument, der ydermere forudsætningsvis kan siges at være indeholdt i den begrundede udtalelse, og dette så meget mere som den nederlandske regering ikke har gjort gældende, at dens ret til forsvar er krænket på dette punkt. Jeg mener følgelig, at argumentet om den skjulte forskelsbehandling kan realitetsbehandles.

opgave ex officio at påse, at Kommissionen har udarbejdet sin åbningsskrivelse og sin begrundede udtalelse korrekt set i forhold til indholdet af stævningen.

Det fremgår klart af Domstolens praksis på området, at de krav, som stilles til den forudgående administrative procedure, er begrundet i en hensyntagen til medlemsstaten. Domstolen har således gentagne gange udtalt, at:

— Den administrative procedure har til formål at afgrænse tvistens genstand og give den pågældende medlemsstat de fornødne oplysninger til, at den kan forberede sit forsvar.

— Den pågældende stats mulighed for at fremsætte sine bemærkninger til de synspunkter, der er indeholdt i Kommissionens skrivelser under den administrative procedure, er en i traktaten sikret væsentlig garanti, hvis opfyldelse er en betingelse for lovligheden af traktatbrudsproceduren. [6]

Disse hensyn er imidlertid efter min opfattelse tilstrækkeligt varetaget ved statens mulighed for at påstå afvisning som følge af mangler ved den administrative procedure.

Medlemsstaten er selv bedre i stand til at vurdere, om fejl under Kommissionens sagsforberedelse har haft en sådan betydning, at den ønsker sagen afvist fra realitetsbehandling ved Domstolen, navnlig fordi den ikke har haft tilstrækkelig mulighed for at forberede sit forsvar. Der kan vel også være tilfælde, hvor Kommissionen og medlemsstaten har en sammenfaldende og positiv interesse i at få afgjort et omtvistet spørgsmål af Domstolen under et traktatkrænkelsessøgsmål, også selv om Kommissionen ikke måtte have respekteret kravene til den forudgående administrative procedure. Jeg har vanskeligt ved at se, at der skulle være et selvstændigt processuelt hensyn, der kan tilsige, at Domstolen på eget initiativ skal påtage sig den sommetider ganske vanskelige opgave at gennemgå åbningsskrivelse, begrundet udtalelse og stævning med henblik på at undersøge, om stævningen på et eller flere punkter skulle betyde en udvidelse af tvistens genstand som afgrænset under den administrative procedure. Det faktiske og retlige grundlag, Domstolen skal afgøre sagen på, er under alle omstændigheder det, der er tilvejebragt under sagens behandling ved Domstolen [7].

6 — Dom af 17.2.1970 (sag 31/69, Kommissionen mod Italien, Sml. s 3). Jf. tillige dom af 11.7.1984 (sag 51/83, Kommissionen mod Italien, Sml. s. 2793, præmis 4 og 5), og af 28.3 1985 (sag 274/83, Kommissionen mod Italien, Sml. s. 1077, præmis 19 og 20).

7 — Man kan vel også med nogen rette spørge, hvorfor Domstolens kontrollerende opgave skal være større, når den behandler traktatkrænkelsessager, end når den behandler annullationssøgsmål anlagt mod beslutninger truffet af Kommissionen i konkurrencesager. Af artikel 19 i Rådets forordning nr. 17/62 (EFT 1959-1962, s. 81), som suppleret ved artikel 4 i Kommissionens forordning om udtalelser i henhold til artikel 19, stk. 1 og 2, i forordning nr. 17 (EFT 1963-1964, s. 42), fremgår det, at Kommissionen i sine beslutninger mod virksomheder kun kan tage sådanne klagepunkter i betragtning, som de pågældende virksomheder har haft lejlighed til at udtale sig om under den forudgående administrative procedure. I overensstemmelse hermed har Domstolen i sin praksis lagt vægt på, at Kommissionens beslutning alene må være baseret på klagepunkter, som er indeholdt i Kommissionens forudgående meddelelse om klagepunkter. Mig bekendt er dette spørgsmål imidlertid aldrig blevet undersøgt af Domstolen ex officio. En annullation af Kommissionens beslutning under henvisning til, at der ikke er overensstemmelse mellem Kommissionens meddelelse om klagepunkter og den efterfølgende beslutning, ses således alene at være sket efter påstand fra den pågældende virksomhed. Det er min opfattelse, at de to situationer har så meget til fælles, at det kan forekomme vanskeligt at begrunde, hvorfor de ikke skal behandles ens.

Da den græske regering ikke har gjort gældende, at et eller flere af Kommissionens klagepunkter skal afvises fra realitetsbehandling, fordi de ikke var omfattet af den begrundede udtalelse, skal jeg foreslå Domstolen at tage sagen under realitetsbehandling, således som den er afgrænset i stævningen.

Hvis Domstolen på trods af disse synspunkter vælger ex officio at tage stilling til, om der i den foreliggende sag er grundlag for at afvise, vil jeg foreslå Domstolen at træffe afgørelsen ud fra følgende overvejelser.

Kommissionens påstand omfatter bl.a. følgende to klagepunkter:

— at den græske regering har anbefalet KYDEP at levere 340 000 tons hvede til EF-intervention og har dækket KYDEP's underskud herved, og

— at den græske regering i strid med traktatens artikel 5 har undladt at samarbejde med Kommissionen.

Det førstnævnte klagepunkt er ikke omfattet af konklusionen i Kommissionens begrundede udtalelse, og det er heller ikke i øvrigt udtrykkeligt omtalt i udtalelsen. Derimod indeholder udtalelsen i punkt 4 en henvisning til punkt 1.8 i åbningsskrivelsen, som netop omtaler dette forhold.

Det andet af de nævnte klagepunkter er ikke udtrykkeligt nævnt i den begrundede udtalelse, og der findes ikke konkrete henvisninger til det.

Det skal dog nævnes, at den begrundede udtalelse indeholder følgende passus:

»Det græske svar kan imidlertid ikke føre til at ændre den udtalelse, som Kommissionen har afgivet i sin skrivelse af 2.9.1987 [åbningsskrivelsen] vedrørende de faktiske omstændigheder og sagens forhistorie, virkningerne af de græske foranstaltninger og de fællesskabsbestemmlser, der finder anvendelse, og *som den fastholder i det hele.*« (Her fremhævet).

Efter min mening opfylder Kommissionen ikke gennem sådanne mere eller mindre generelle henvisninger til åbningsskrivelsen de krav til den administrative procedure, der følger af traktatens artikel 169. Formålet bag den begrundede udtalelse må være, at Kommissionen skal uddybe og præcisere, hvilke klagepunkter den ønsker at gøre gældende. At acceptere, at henvisninger til åbningsskrivelsen skulle være tilstrækkelige, rummer fare for, at den begrundede udtalelse kan reduceres til et dokument uden selvstændig betydning.

Såfremt Domstolen vælger ex officio at tage stilling til spørgsmålet, er det således min opfattelse, at begge klagepunkter bør afvises.

Sagens realitet

De græske myndigheders indgreb på markedet for korn

Kommissionen påstår i denne sag, at Den Hellenske Republik har foretaget indgreb på markedet for korn gennem KYDEP i strid med den fælles markedsordning for korn.

KYDEP, dvs. Centralkontoret for Forvaltning af Hjemmemarkedet, er en national sammenslutning af regionale andelsselskaber for korn, grøntsager og foder. KYDEP's vigtigste funktioner er at opkøbe, oplagre og sælge medlemmernes produkter og at fungere som EØF-interventionsorgan for visse landbrugssektorer.

Baggrunden for sagen er, som beskrevet af Kommissionen og bekræftet af diverse dokumenter, der er fremlagt under sagen, og som bl.a. hidrører fra KYDEP, at KYDEP fra 1982 stod over for meget alvorlige vanskeligheder ved afsætning af opkøbt og oplagret hvede.

Af sagen fremgår det, at KYDEP i den omtvistede periode havde et presserende behov for at øge afsætningen af korn, bl.a. for at oplagrings- og andre omkostninger kunne nedbringes, og der kunne skaffes lagerplads til næste høst.

Ifølge Kommissionen søgte den græske regering at løse disse problemer ved på den ene side direkte eller indirekte at pålægge KYDEP at foretage forskellige foranstaltninger og på den anden side helt eller delvist at dække KYDEP's tab herved.

De forskellige foranstaltninger, hvis formål var at afsætte korn på eksportmarkedet, blev ifølge Kommissionen fastlagt i såkaldte »programkontrakter«, der indeholdt de overordnede retningslinjer for, hvordan nærmere bestemte partier hvede skulle afsættes.

Der eksisterede efter Kommissionens oplysninger to typer programkontrakter.

Den første hovedtype var kontrakter indgået mellem de græske myndigheder, KYDEP og private erhvervsdrivende.

Nogle af disse havde som deres væsentligste indhold, at:

— KYDEP skulle sælge sine lagre af hvede til møllerivirksomheder og andre forarbejdningsvirksomheder på fordelagtige vilkår (priser under markedsprisen og rentefri kredit i otte måneder).

— De private erhvervsdrivende skulle forpligte sig til at forarbejde og eksportere hveden inden for nærmere bestemte frister.

— De græske myndigheder påtog sig at dække KYDEP's underskud og at sikre finansiering af ordningen hos de græske landbrugsbanker via den græske Nationalbank.

Hvor de netop beskrevne programkontrakter var karakteriseret ved, at de erhvervsdrivende fik kredit hos KYDEP, som så blev refinansieret af de græske landbrugsbanker, var der i andre kontrakter tale om, at finansieringen skete ved, at forretningsbankerne ydede lån til de erhvervsdrivende. Dette skete efter samtykke fra den græske Nationalbank, som igen havde opnået samtykke hos Økonomiministeriet [8].

Den anden hovedtype programkontrakter tilsigtede at lægge rammerne for forarbejdning og eksport foretaget af KYDEP selv, således at staten ydede KYDEP en nærmere bestemt støtte pr. kilo eksporteret mel.

Kommissionen gør tillige gældende, at den græske regering i strid med fællesskabsretten pålagde KYDEP at levere 340 000 tons hvede til EF-intervention i 1982, således at regeringen dækkede KYDEP's tab herved.

8 — Endvidere fremgår det af dokumenter fremlagt i sagen, at der blev nedsat et udvalg bestående af repræsentanter for det eksportfremmende organ, Økonomiministeriet, Landbrugsministeriet og KYDEP, hvis formål var at forhandle med de erhvervsdrivende om indgåelse af kontrakter med KYDEP vedrørende køb af hvede på sædvanlige vilkår mod at få støtte direkte fra Økonomiministeriet. Hvorvidt kontrakter af denne type nogensinde blev indgået er dog ikke klart. Der henvises til Økonomiministeriets bekendtgørelse af 26.11.1982, som er fremlagt af den græske regering samt den analytiske rapport vedrørende KYDEP's regnskaber for 1988, s. 71, der er fremlagt som bilag XII til stævningen.

Domstolen har som ovenfor nævnt afsagt en række domme i lignende sager. De er af væsentlig betydning for den foreliggende sag, dels

— fordi de i vidt omfang indeholder en stillingtagen til de retlige spørgsmål, som foreligger i denne sag

— fordi de udgør et solidt grundlag for en vurdering af forholdet mellem de græske myndigheder og KYDEP, og

— fordi de indeholder en bevismæssig vurdering af visse af de faktiske omstændigheder, som er genstand for den foreliggende sag.

Den retlige vurdering af sagen er enkel, fordi det af Domstolens praksis følger, at der foreligger alvorlige overtrædelser af fællesskabsretten, hvis medlemsstaterne foretager indgreb som dem, der er beskrevet i Kommissionens stævning.

Domstolen har senest i sin dom af 30. maj 1991 i sag C-110/89, Kommissionen mod Grækenland [9], der vedrørte hindringer for eksport af majs, udtalt:

»... de fælles markedsordninger hviler på princippet om et åbent marked, som enhver producent frit har adgang til på effektive konkurrencevilkår, og hvis funktion udeluk-

9 — Se note 1.

kende reguleres ved foranstaltninger i henhold til disse ordninger selv. Navnlig kan medlemsstaterne ikke længere på områder, der er dækket af en fælles markedsordning — og som meget desto mindre, når denne ordning som i dette tilfælde bygger på fælles prisregler — ved endeligt fastsatte nationale bestemmelser gribe ind i en sådan prisdannelsesmekanisme, der følger af den fælles ordning...« (præmis 21).

På grundlag af denne forståelse af betydningen af de fælles markedsordninger tog Domstolen i sin dom af 19. marts 1991 i sag C-32/89 (præmis 17-18 og 20-22)[10] stilling til, om Kommissionen havde været berettiget til at nægte at lade visse udgifter finansiere gennem EUGFL. Kommissionen havde henvist til, at dette var berettiget, fordi der på det græske marked for korn var indgået programkontrakter, hvorved de græske myndigheder kontrollerede KYDEP's aktiviteter og dækkede dettes underskud, og fordi de græske myndigheder havde givet KYDEP ordre til at levere et parti hvede til EF-intervention.

Det drejede sig om de samme eller tilsvarende indgreb som dem, der er omfattet af den foreliggende sag, og Domstolen gav Kommissionen medhold i, at de var i strid med den fælles markedsordning for korn.

Den retlige vurdering må selvsagt falde ens ud, hvad enten den foretages i forbindelse med en sag vedrørende udgifter, der finansieres gennem EUGFL, eller under en traktatbrudssag.

De beskrevne indgreb er i strid med den fælles markedsordning for korn, allerede fordi de griber ind på områder, der er udtømmende reguleret af markedsordningen. Konkret indebærer sådanne indgreb alvorlige og ulovlige forstyrrelser af markedsordningens prisdannelsesmekanismer, af markedsordningens særlige interventionsordning og af markedsordningens regulering af samhandelen.

Domstolens praksis viser, at der ikke er anledning til i et tilfælde som det foreliggende at påvise, at de pågældende nationale indgreb udgør overtrædelser af nærmere bestemte regler i den pågældende markedsordning. Det er tilstrækkeligt at påvise, at indgrebene udgør overtrædelser af markedsordningens grundlæggende principper.

For så vidt angår *forholdet mellem Den Hellenske Republik og KYDEP* tegner de tidligere afgjorte sager et billede af KYDEP som et organ, hvorigennem staten i den omtvistede periode på forskellig vis foretog indgreb på markedet for korn og kornprodukter, og som var kontrolleret og delvist finansieret af staten. I dommen af 19. marts 1991 i sag C-32/89 fastslog Domstolen:

»Det må herefter antages, at i den periode, nærværende søgsmål omfatter, har de

10 — Se note 1

græske myndigheder kontrolleret de af KYDEP gennemførte transaktioner og dækket KYDEP's underskud« (præmis 17).

Den i denne dom omhandlede periode svarer til den periode, der er relevant i den foreliggende sag. Den Hellenske Republik har ikke i den foreliggende sag fremført synspunkter, der giver grund til at ændre Domstolens vurdering af forholdet mellem staten og KYDEP. Den græske regering begrænser sig til at fastholde, at KYDEP er en privatretlig juridisk person, over for hvilken staten ikke kan udøve myndighed. Et anbringende som Domstolen gentagne gange har afvist.

Hvad endeligt angår *den bevismæssige vurdering af de faktiske omstændigheder* er der tale om, at fire af de af denne sag omhandlede programkontrakter også var genstand for Domstolens dom i sag C-32/89, nemlig:

1) en programkontrakt indgået i 1982 mellem de græske myndigheder, KYDEP og sammenslutningen af møllerivirksomheder vedrørende formaling og eksport af 500 000 tons blød hvede og effektueret mellem januar og maj 1983

2) en programkontrakt indgået i februar 1984 mellem de græske myndigheder og KYDEP, hvorved KYDEP påtog sig selv at formale og eksportere 400 000 tons blød hvede mod at modtage en nærmere bestemt støtte pr. kg eksporteret mel

3) en programkontrakt indgået i 1984/1985 mellem de græske myndigheder, KYDEP og pastafabrikanter vedrørende eksport af 8 900 tons pasta svarende til 15 000 tons hård hvede

4) en programkontrakt indgået i 1985 mellem de græske myndigheder og KYDEP vedrørende eksport af 40 000 tons gryn svarende til 78 000 tons hård hvede.

Den Hellenske Republik har såvel i sag C-32/89 som under den mundtlige forhandling i denne sag erkendt eksistensen af de første tre af disse programkontrakter.

Herudover fandt Domstolen i sin dom i sag C-32/89, at der var frembragt tilstrækkeligt bevis for eksistensen af den fjerde programkontrakt.

Domstolen udtalte:

»På grundlag af denne skrivelse, hvis rigtighed den græske regering ikke har bestridt, og henset til, at den græske regering blot har benægtet eksistensen af en programkontrakt om gryn af hård hvede, men ikke har fremført nærmere argumenter eller omstændigheder til støtte herfor, må det fastslås, at Kommissionen ikke har handlet forkert ved at lægge til grund, at der eksisterer en fjerde programkontrakt, der vedrører gryn af hård hvede.« (Præmis 12)[11].

11 — Domstolen henviser i dette citat til en intern note af 6.6.1985 fra KYDEP's direktion, som også er fremlagt som bilag i nærværende sag, jf. bilag IV til stævningen.

Eksistensen af en fjerde programkontrakt bestrides fortsat af Den Hellenske Republik, uden der dog ses at være frembragt nye beviser i så henseende. Det kan derfor også i den foreliggende sag lægges til grund, at en fjerde programkontrakt blev indgået.

I sag C-32/89 fandt Domstolen det endvidere bevist, at Den Hellenske Republik havde dækket KYDEP's underskud som følge af indgåelse af disse fire programkontrakter (præmis 14-17). Der foreligger ikke oplysninger i den foreliggende sag, der giver grundlag for at ændre dette resultat.

Kommissionen har imidlertid i sine processkrifter gjort gældende, at de græske myndigheder har indgået yderligere programkontrakter og foretaget andre indgreb på markedet for korn i perioden 1982-1986.

Det må derfor undersøges, om Kommissionen har tilvejebragt tilstrækkeligt bevis for sådanne yderligere indgreb.

Indgåelse af programkontrakter i perioden 1982-1986

Det vil erindres, at begrebet programkontrakter af Kommissionen anvendes både i relation til de aftaler, som skal være indgået mellem de græske myndigheder, KYDEP og private erhvervsdrivende med henblik på sidstnævntes eksport af den forarbejdede hvede, som i relation til de aftaler, hvorefter KYDEP selv skulle påtage sig at forarbejde og eksportere hveden.

I sin stævning gør Kommissionen gældende, at der blev indgået adskillige programkontrakter af den førstnævnte type i perioden 1982-1986. Disse aftaler angik dels blød hvede, der af mølleri virksomheder blev forarbejdet til mel, dels hård hvede, der blev forarbejdet til pasta eller gryn. Hvad angår kontrakterne om KYDEP's egen forarbejdning og eksport af hvede blev sådanne ifølge Kommissionen gennemført i relation til høsten fra 1984, 1985 og 1986.

Kommissionen har ikke kunnet fremlægge de programkontrakter, der påstås indgået. Den har derimod kunnet fremlægge en række dokumenter, hvoraf den mener at kunne udlede, at sådanne faktisk har eksisteret. Herudover har den græske regering efter opfordring fra Domstolen fremlagt dokumenter under den mundtlige forhandling i sagen, der også er af betydning for bevisvurderingen.

Det er ikke på baggrund af sagens bilag muligt at få et særligt klart eller detaljeret billede af de græske myndigheders indgreb på kornmarkedet i den pågældende periode. Hertil er Kommissionens bevismateriale for begrænset, og den græske regering har, som det vil blive omtalt, ikke på loyal måde bidraget til en tilfredsstillende belysning af sagens faktiske omstændigheder.

Kommissionen har i en række tilfælde søgt at løfte sin bevisbyrde ved at dokumentere, at KYDEP har fordringer mod Den Hellenske Republik, der fremgår af KYDEP's regnskaber, og som vedrører den pågældende periode. Det er imidlertid min opfattelse, at eksistensen af KYDEP-fordringer på Den Hellenske Republik ikke i sig selv er tilstrækkeligt grundlag for at antage, at der er indgået programkontrakter. Sådanne fordringer kan også have deres grundlag i andre retsforhold mellem den græske stat og KYDEP. Eksistensen af KYDEP-fordringer på den græske stat kan kun anvendes som bevismiddel, når der foreligger nærmere dokumenterede omstændigheder, der støtter, at fordringen har sin baggrund i en programkontrakt.

Men når dette er sagt, skal det også siges, at sagens bevismateriale i øvrigt med tilstrækkelig klarhed viser, at Kommissionen har ret i, at de græske myndigheder i hvert fald i perioden fra 1982-1985 på omfattende måde har foretaget fællesskabsstridige indgreb i markedet for korn.

Jeg vil i det følgende ved en gennemgang af de vigtigste bevismidler undersøge, i hvilket omfang det kan anses for godtgjort, at der er indgået programkontrakter. Gennemgangen vil først vedrøre de programkontrakter, der er indgået mellem de græske myndigheder, KYDEP og de private erhvervsdrivende, og dernæst de programkontrakter, hvorved KYDEP selv påtog sig at eksportere.

Den Hellenske Republik har som nævnt erkendt, at der er indgået en programkontrakt med sammenslutningen af møllerivirksomheder i 1982. Programkontrakten vedrørte formaling og eksport af 500 000 tons blød hvede og blev effektueret i 1983 [12]. Af den analytiske rapport vedrørende KYDEP's regnskaber for 1988, som er udarbejdet af KYDEP selv [13], kan det udledes, at der er indgået yderligere programkontrakter i 1982/1983. Der nævnes på s. 40 i rapporten to fordringer på staten i relation til programkontrakter indgået med Økonomiministeriet vedrørende hvede fra 1982 og 1983 på henholdsvis 4 208 976 152 DR og 139 575 642 DR. Disse fordringer overstiger i betydelig grad det beløb, som den erkendte programkontrakt ifølge et møderefe-

12 — Til gennemførelse af denne programkontrakt blev der indgået kontrakter mellem KYDEP og private erhvervsdrivende. Som bilag II til stævningen har Kommissionen fremlagt to sådanne kontrakter indgået i januar og februar 1983. Det fremgår heraf, at de erhvervsdrivende var forpligtet til at formale og eksportere melet senest den 30.9.1983, at de erhvervsdrivende ifaldt bøder til den græske stat, såfremt den udenlandske valuta ikke blev hjemtaget, og at KYDEP indrømmede de erhvervsdrivende en rentefri kredit på otte måneder. Endvidere oplyser Kommissionen, at de i kontrakterne angivne priser lå under interventionsprisen på det pågældende tidspunkt. Dette er ikke bestridt af den græske regering. Af en skrivelse af 23.12.1982 fra Økonomiministeriet til den græske Nationalbank, som er fremlagt af den græske regering, og en skrivelse af 16.12.1982 fra direktøren for den græske Nationalbank til alle banker, som er fremlagt som bilag XVI til stævningen, fremgår det, at KYDEP's kreditgivning blev godkendt af Økonomiministeriet og finansieret af den græske Landbrugsbank, som igen blev refinansieret af den græske Nationalbank.

13 — Rapporten er fremlagt i uddrag som bilag XII til stævningen.

rat fra KYDEP's 36. generalforsamling kostede staten [14].

Af to dokumenter kan det udledes, at der også i 1984 blev effektueret programkontrakter indgået med sammenslutningen af møllerivirksomheder og vedrørende blød hvede. I en skrivelse af 6. september 1984 fra sammenslutningen af møllerivirksomheder til Økonomiministeriet [15] henvises der således til den »sidst indgåede« programkontrakt, der ifølge skrivelsen vedrørte blød hvede, som skulle være eksporteret senest den 30. september 1984. Det fremgår af andre dokumenter, at programkontrakten vedrørende blød hvede, som den græske regering har erkendt at have indgået, jf. ovenfor, stillede krav om, at eksporten skulle være gennemført senest den 30. september 1983 [16]. Endvidere angives det i en intern note udarbejdet af KYDEP og dateret den 16. april 1984 [17], at der i perioden 10. april 1984 til 30. juni 1984 skulle udtages 55 000 tons blød hvede fra KYDEP's lagre i forbindelse med kontrakter indgået med møllerivirksomheder til gennemførelsen af en programkontrakt. Af samme note fremgår det, at det påhvilede Økonomiministeriet at finde et middel til at dække det underskud, som KYDEP havde realiseret ved salg af blød hvede inden for rammerne af programkontrakten vedrørende støtte til eksport af mel [18].

Forskellige dokumenter vedrører indgåelse af programkontrakter med pastafabrikanter. Den Hellenske Republik har erkendt at have indgået en programkontrakt vedrørende 8 900 tons pasta svarende til 15 000 tons hård hvede. Af en intern note, dateret den 6. juni 1985, udarbejdet af KYDEP's direktion og vedrørende høsten 1984/1985 [19], kan det formentlig udledes, at denne programkontrakt må være indgået i perioden 1. juni 1984 til 31. maj 1985. Af en skrivelse af 30. december 1983 fra Økonomiministeriet til den græske Nationalbank, der er fremlagt af den græske regering, og et dokument udstedt den 31. januar 1984 af direktøren for den græske Nationalbank [20], fremgår det, at den græske Nationalbank, efter samtykke fra Økonomiministeriet, bemyndigede forretningsbankerne til at yde lån til pastaindustrien i forbindelse med køb af 30 000 tons hård hvede med option på yderligere 10 000 tons. Denne hvede skulle være udtaget af KYDEP's lagre senest den 31. marts 1984, og eksporten skulle være gennemført senest den 31. december 1984. Af den ovenfor nævnte interne note af 16. april 1984 fremgår det, at der inden den 30. juni 1984 skulle udtages 25 000 tons hård

14 — Mødereferatet er fremlagt som bilag X til stævningen. Af s. 12 fremgår det, at den erkendte programkontrakt kostede staten 1 500 000 000 DR.
Den Hellenske Republik har i sine processkrifter gjort gældende, at den af Kommissionen fremlagte version af mødereferatet ikke er i overensstemmelse med den officielle version heraf. Det er korrekt, at den version af mødereferatet, som den græske regering har fremlagt i sagen, ikke indeholder de passager, som vedrører den græske regerings indblanding i KYDEP's aktiviteter. Den af Kommissionen fremlagte version må anses for en tidligere udgave af mødereferatet. Denne version blev ifølge Kommissionen udsendt til et stort antal af de andelsselskaber, som er medlemmer af KYDEP, hvilket ikke er blevet bestridt af den græske regering. Der er efter min mening ingen grund til at betvivle rigtigheden af de oplysninger, der er indeholdt i den version, Kommissionen har fremlagt.

15 — Bilag XVII til stævningen.

16 — Se således skrivelse af 10.8.1983 fra sammenslutningen af møllerivirksomheder, der er fremlagt som bilag XVIIa til stævningen samt de to kontrakter indgået mellem KYDEP og private virksomheder i januar og februar 1983 vedrørende salg af blød hvede fra 1982-høsten, jf. note 12.

17 — Bilag XI til stævningen.

18 — Endelig kan nævnes, at også den analytiske rapport vedrørende KYDEP's regnskaber for 1988 omtaler den anden kontrakt... underskrevet med møllerierne i august 1984. Det er dog ikke ganske klart, om dette er en egentlig programkontrakt, eller om der er tale om en kontrakt, som KYDEP har indgået med møllerierne i forbindelse med den programkontrakt, hvorefter KYDEP selv påtog sig at foranledige 400 000 tons blød hvede forarbejdet og eksporteret, se herom nedenfor.

19 — Bilag IV til stævningen.

20 — Bilag XIII til stævningen.

hvede fra KYDEP's lagre i forbindelse med programkontrakter indgået med pastafabrikanter. Af samme note fremgår det, at det påhvilede Økonomiministeriet at finde et middel til at dække KYDEP's underskud ved levering af hård hvede til pastafabrikanterne. Hertil kommer, at det formentlig kan udledes af s. 3 og 4 i den ovenfor nævnte note af 6. juni 1985, at KYDEP's samlede tab som følge af aktiviteterne på markedet for hård hvede i 1984/1985 blev dækket af Økonomiministeriet. På baggrund af de netop omtalte dokumenter må det således kunne konkluderes, at der i 1984 blev indgået flere programkontrakter med pastafabrikanter end den, som den græske regering har erkendt at have indgået, at pastafabrikanterne ved den græske regerings mellemkomst opnåede finansiering hos forretningsbankerne i forbindelse hermed, og at det tab, som KYDEP realiserede i relation til disse kontrakter efter alt at dømme blev dækket af Den Hellenske Republik.

Endvidere fremgår det af den interne note af 6. juni 1985, at kontrakten vedrørende 40 000 tons gryn svarende til 78 000 tons hård hvede, hvis eksistens den græske regering har erkendt, må være indgået inden den 6. juni 1985, men først gennemført efter dette tidspunkt.

Hvad endeligt angår 1986 synes det ikke at kunne udledes af de fremlagte dokumenter, at der er indgået programkontrakter i dette år. Af den analytiske rapport vedrørende KYDEP's regnskaber for regnskabsåret 1988, jf. s. 66 og s. 90, fremgår det dog, at KYDEP's samlede underskud i forbindelse med forvaltning af 1986-høsten af hvede er blevet dækket af staten.

Med hensyn til året 1985 fremgår det af en beslutning truffet den 2. december 1987 af Pris- og Indkomstudvalget[21], at KYDEP indgik kontrakter med møllerierne i relation til 1985-høsten af blød hvede (som formentlig er blevet effektueret i 1986), og at KYDEP's underskud i forbindelse hermed efterfølgende er besluttet dækket af staten. Ordet programkontrakter fremgår ikke udtrykkeligt i denne forbindelse, men det angives, at KYDEP »i det foreliggende tilfælde har forvaltet politisk trufne forholdsregler«.

Hvad herefter angår den anden type programkontrakter, hvor KYDEP selv påtog sig at foranledige hvede forarbejdet og eksporteret, har den græske regering erkendt at have indgået en sådan i 1984 med henblik på eksport af 400 000 tons blød hvede[22]. I mødereferatet fra KYDEP's 36. generalforsamling angives støtten i relation til denne programkontrakt som 2,45 DR / kg. I den analytiske rapport vedrørende KYDEP's regnskaber for regnskabsåret 1988, jf. s. 71, anføres det, at KYDEP selv påtog sig at formale og eksportere mel mod at få en støtte på 3,5 DR / kg. Endvidere angiver rapporten, s. 79, at KYDEP på et år op-

21 — Beslutningen er fremlagt af den græske regering. Den vedrører overvejende korn fra 1987-høsten, men indeholder på s. 3 et afsnit med overskriften: Dækning af KYDEP's underskud realiseret ved salg af blød hvede fra 1985-høsten.

22 — I den interne note af 16.4.1984, bilag XI til stævningen, angives det, at der i perioden 10.4.1984 til 30.6.1984 skulle udtages 132 000 tons blød hvede fra KYDEP's lagre i forbindelse med KYDEP's formaling af mel i henhold til programkontrakten.

nåede at formale og eksportere 435 000 tons hvede. Umiddelbart synes det af sidstnævnte oplysninger at kunne udledes, at der er indgået yderligere programkontrakter, end den af den græske regering erkendte. Sammenhængen, hvori disse oplysninger indgår, synes dog at pege på, at der reelt er tale om den samme kontrakt, om end nogle af de talmæssige oplysninger må være forkerte.

Der synes ikke af de fremlagte dokumenter at kunne udledes beviser for, at programkontrakter af denne type er indgået også i 1985 og 1986. For så vidt angår 1986 henvises der dog også i denne sammenhæng til oplysningerne om underskudsdækning fra staten i den analytiske rapport vedrørende KYDEP's regnskaber for regnskabsåret 1988.

Det kan herefter konkluderes, at Kommissionen har tilvejebragt beviser for, at de græske myndigheder, i hvert fald i årene 1982-1985, indgik programkontrakter med KYDEP og de private erhvervsdrivende med henblik på sidstnævntes forarbejdning og eksport af hvede, og at den græske regering i hvert fald i 1984 indgik en programkontrakt med KYDEP med henblik på dennes forarbejdning og eksport af hvede. Endvidere har Kommissionen dokumenteret, at Den Hellenske Republik i perioden 1982-1986 dækkede KYDEP's underskud som følge af aktiviteterne på markedet for hård og blød hvede.

Den Hellenske Republik har ikke benægtet ægtheden af de af Kommissionen fremlagte dokumenter og er ikke fremkommet med nærmere forklaringer på ovennævnte oplysninger. Til sit forsvar har Den Hellenske Republik alene anført følgende.

For det første at Kommissionen ikke har løftet sin bevisbyrde for, at der eksisterer programkontrakter, i og med kopier af sådanne ikke har kunnet fremlægges.

Hertil er blot at bemærke, at det ikke kan være afgørende, om der kan fremlægges skriftligt indgåede programkontrakter, såfremt tilstrækkeligt bevis for deres eksistens må anses for tilvejebragt ad anden vej.

For det andet at Kommissionen ikke har angivet den nøjagtige størrelse af det underskud i KYDEP, som den græske stat hævdes at have dækket.

I betragtning af at KYDEP's interne dokumenter udviser adskillige uoverensstemmelser, og at den græske stat har været uvillig til at bistå Kommissionen med at opklare de faktiske omstændigheder i denne sag, kan det ikke bebrejdes Kommissionen, at det ikke har været muligt at fastsætte det nøjagtige beløb, hvormed den græske stat har støttet KYDEP. Dette forhold findes ikke til hinder for en konstatering af, at støtte er blevet ydet i strid med fællesskabsretlige regler.

For det tredje har Den Hellenske Republik gjort gældende, at det forhold, at det af KYDEP's regnskaber fremgår, at KYDEP har et krav på staten, skulle bevise, at de indgåede programkontrakter aldrig er ført

ud i livet, og at der ikke er udbetalt offentlige midler i forlængelse heraf. Dette argument er vanskeligt forståeligt. Det må kunne afvises, allerede fordi KYDEP naturligvis ikke i sine regnskaber ville optage fordringer på staten, der ikke havde sit grundlag i gennemførte transaktioner, som efter KYDEP's opfattelse gav det et krav mod staten efter gældende græsk ret.

Det følger af Domstolens praksis, at i en situation som den foreliggende, hvor Kommissionen har fremført forhold, der er tilstrækkelige til at godtgøre en række faktiske omstændigheder, kan staten ikke nøjes med blot at benægte eksistensen heraf[23]. Da den græske regering ikke konkret og detaljeret har gendrevet de af Kommissionen forelagte forhold, må disse anses for bevist.

Levering af korn til EF-intervention

Som bevis for at KYDEP har leveret 340 000 tons blød hvede til EF-intervention, har Kommissionen påberåbt sig mødereferatet fra KYDEP's 36. generalforsamling. På s. 12 i referatet står der i forbindelse med en beskrivelse af aktiviteterne i 1982 følgende:

»Efter ordre fra regeringen leverer KYDEP 346 000 tons [blød hvede] til EF-intervention, hvorved forskellen mellem produktionsprisen og EØF-prisen dækkes af den græske statskasse«[24].

Den Hellenske Republik har intet fremført til imødegåelse af disse oplysninger[25].

Det må derfor anses for godtgjort, at KYDEP i 1982 har leveret 340 000 tons blød hvede til EF-intervention efter ordre fra den græske stat, og at KYDEP's underskud som følge heraf er blevet dækket af Den Hellenske Republik.

Den Hellenske Republiks manglende underretning af Kommissionen om støtteforanstaltninger på markedet for korn

Som jeg har redegjort for ovenfor, må det anses for godtgjort, at:

— KYDEP løbende har fået dækket sit underskud som følge af de ovenfor beskrevne aktiviteter på markedet for korn, *dels* gennem direkte støtte fra staten, *dels* gennem en favorabel finansieringsordning opnået hos den græske Landbrugsbank, der blev refinansieret af den græske Nationalbank, der igen handlede efter samtykke fra det græske Økonomiministerium

23 — Se Domstolens dom af 22.9.1988, sag 272/86, Kommissionen mod Grækenland, Sml. s. 4875, præmis 21.

24 — Som det fremgår af citatet angiver mødereferatet, se bilag X til stævningen, at der er leveret 346 000 tons hvede til EF-intervention og ikke kun 340 000 tons, som anført i Kommissionens påstand. Kommissionen citerer i sin stævning mødereferatet korrekt, og begrænsningen af påstanden til 340 000 tons synes at måtte bero på en skrivefejl. På trods heraf må Domstolen efter min opfattelse begrænse sin afgørelse til den i påstanden anførte mængde.

25 — Se i denne forbindelse note 14.

— de græske møllerivirksomheder gennem statens indblanding i KYDEP's virksomhed har kunnet opkøbe korn til priser under interventionspriserne og med otte måneders rentefri kredit hos KYDEP, og

— de græske pastafabrikanter på foranledning af den græske Nationalbank og dermed den græske stat har kunnet opnå en favorabel finansiering af køb af korn fra KYDEP.

Disse støtteforanstaltninger er omfattet af EØF-traktatens regler om statsstøtte, og Kommissionen skulle derfor have været underrettet herom efter traktatens artikel 93, stk. 3. Dette er ikke sket, og der må derfor også på dette punkt gives Kommissionen medhold i, at Den Hellenske Republik har overtrådt sine fællesskabsretlige forpligtelser.

En sådan overtrædelse af traktaten kan konstateres under en sag anlagt i medfør af traktatens artikel 169, se senest Domstolens dom af 12. juli 1990 i sag C-35/88 [26].

Den Hellenske Republiks undladelse af at samarbejde med Kommissionen

Kommissionen har gjort gældende, at den græske regering har tilsidesat de forpligtelser, som påhviler den i henhold til traktatens artikel 5 ved

— vedholdende at have afvist at tilstille Kommissionen ønskede oplysninger og at besvare Kommissionens klagepunkter

— at have forhindret, at der på stedet kunne foretages en undersøgelse vedrørende KYDEP

— ikke at tilstille Kommissionen bekendtgørelser og beslutninger vedrørende KYDEP's indgriben på markedet for korn.

Der er efter min opfattelse god grund til at kritisere Den Hellenske Republiks handlemåde i denne sag.

Ved skrivelse af 23. december 1985 anmodede Kommissionen den græske regering om at fremkomme med en række oplysninger i relation til en programkontrakt vedrørende 40 000 tons gryn og en programkontrakt vedrørende 15 000 tons pasta.

I sin svarskrivelse af 14. marts 1986 hævdede den græske regering, at der ikke var indgået og gennemført nogen programkontrakter, og at der ikke var vedtaget nogen beslutninger om at dække KYDEP's underskud.

Eksistensen af de to nævnte programkontrakter er efterfølgende erkendt af den græske regering.

26 — Se note 1.

I sit svar på Kommissionens åbningsskrivelse dateret den 13. januar 1988 beskrev den græske regering KYDEP's juridiske status og hævdede i denne forbindelse, at ingen juridisk tekst giver staten mulighed for at give instruktioner til KYDEP. Endvidere hævdede den græske regering, at de programkontrakter, som Kommissionen omtalte i sin åbningsskrivelse, var uformelle kontrakter indgået mellem KYDEP og møllerivirksomhederne — uden nogen form for indblanding fra den offentlige sektor, og uden at der blev overført midler fra staten til KYDEP eller ydet nogen form for støtte til de pågældende produkter.

At KYDEP er et organ, som i hvert fald i den omtvistede periode var kontrolleret og delvist finansieret af staten, er som ovenfor omtalt fastslået af Domstolen i en tidligere sag og er i øvrigt også dokumenteret i den foreliggende sag. At græske myndigheder har været parter i programkontrakter er ligeledes klart og er i øvrigt delvist erkendt af den græske regering.

Der er med andre ord tale om, at den græske regering har undladt at give Kommissionen de ønskede oplysninger og i flere tilfælde har besvaret Kommissionens henvendelser med direkte urigtige oplysninger.

Ved skrivelser af 14. marts 1985, 7. april 1986 og 28. april 1986 til det græske Landbrugsministerium samt skrivelse af 1. juli 1985 til KYDEP har Kommissionen forsøgt at få gennemført en undersøgelse på stedet vedrørende KYDEP's aktiviteter og dets forhold til den græske stat og har samtidig stillet en række præcise spørgsmål i så henseende.

Undersøgelsen er aldrig blevet gennemført, og spørgsmålene ses ikke besvaret. Efter alt at dømme må dette lægges den græske regering til last, da denne efter det oplyste enten ikke har besvaret Kommissionens henvendelser eller har gjort dette ufyldestgørende. I en skrivelse af 8. april 1985 henviser den græske landbrugsminister til, at han ikke har mulighed for at gribe ind, da det udelukkende tilkommer KYDEP at autorisere adgang til oplysninger vedrørende dets aktiviteter etc.

At den græske regering ikke i den relevante periode skulle have haft mulighed for at give instruktioner til KYDEP er i strid med, hvad der ovenfor er konstateret om forholdet mellem den græske regering og KYDEP, og skrivelsen må derfor tages som udtryk for regeringens manglende samarbejdsvilje.

Denne manglende samarbejdsvilje bliver ikke mindre graverende, når henses til, at den til en vis grad også manifesterede sig under sagens behandling ved Domstolen, hvor regeringen undlod at besvare Domstolens skriftlige spørgsmål og fremlagde ønskede dokumenter med en vanskelig undskyldelig forsinkelse.

Jeg skal på dette grundlag foreslå Domstolen at følge Kommissionens påstand om, at Den Hellenske Republik har tilsidesat sin samarbejdsforpligtelse i henhold til traktatens artikel 5.

Kommissionen har anført, at Den Hellenske Republik tillige har tilsidesat artikel 24 i forordning nr. 2727/75, der pålægger medlemsstaterne at meddele alle oplysninger vedrørende kornmarkedets funktion. De faktiske forhold, som Kommissionen i denne henseende nævner, er imidlertid sammenfaldende med de forhold, der udgør en tilsidesættelse af samarbejdspligten og synes tilstrækkeligt belyst i denne forbindelse [27].

Sagsomkostningerne

Da Kommissionen efter min opfattelse i det væsentlige må gives medhold, finder jeg, at Den Hellenske Republik i overensstemmelse med Kommissionens påstand herom bør dømmes til at betale sagens omkostninger.

Forslag til afgørelse

Jeg skal herefter foreslå Domstolen at fastslå, at:

— Den Hellenske Republik har tilsidesat sine forpligtelser i henhold til bestemmelserne om den fælles markedsordning for korn, idet den i årene 1982-1985 har foretaget indgreb på kornmarkedet i form af programkontrakter indgået med KYDEP og private erhvervsdrivende, og idet den i 1982 har anbefalet KYDEP at levere 340 000 tons blød hvede til EF-intervention.

— Den Hellenske Republik har handlet i strid med traktatens artikel 93, stk. 3, ved at undlade at underrette Kommissionen om støtteforanstaltninger ydet dels til KYDEP, dels til private erhvervsdrivende.

— Den Hellenske Republik har tilsidesat sin samarbejdsforpligtelse i henhold til traktatens artikel 5, idet den ikke har meddelt Kommissionen eller bistået denne med at fremskaffe de af denne ønskede oplysninger.

— Den Hellenske Republik betaler sagens omkostninger.

27 — Se i denne forbindelse Domstolens dom af 12.7.1990 i sag C-35/88, hvori Domstolen udtalte: Kommissionen har ligeledes i sit svar på Domstolens spørgsmål påberåbt sig tilsidesættelse af artikel 24 i forordning nr. 2727/75, ... De faktiske omstændigheder, der således forholdes Den Hellenske Republik, står — som Kommissionen i øvrigt har anført både i sagens administrative fase og sine indlæg for Domstolen — i forbindelse med en eventuel tilsidesættelse af den ved traktatens artikel 5, stk. 1, indførte samarbejdspligt. De vil derfor blive behandlet i forbindelse med dette særskilte traktatbrudsspørgsmål (præmis 32).